

GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

Gelijkheid van vrouwen en mannen is een van de doelstellingen van de Europese Unie. In de loop der jaren hebben wetgeving, rechtspraak en wijzigingen van de Verdragen bijgedragen aan de versterking van dit beginsel en de uitvoering ervan in de EU. Het Europees Parlement heeft de gelijkheid van vrouwen en mannen altijd met hand en tand verdedigd.

RECHTSGROND

Het beginsel dat vrouwen en mannen een gelijke beloning voor gelijke of gelijkwaardige arbeid moeten ontvangen, is sinds 1957 in de Europese Verdragen verankerd (momenteel in artikel 157 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)). Artikel 153 VWEU stelt de EU in staat te handelen op het bredere werkkterrein van gelijke kansen en gelijke behandeling op het gebied van werkgelegenheid, en binnen dit kader biedt artikel 157 VWEU de mogelijkheid tot positieve actie voor de empowerment van vrouwen. Bovendien wordt in artikel 19 VWEU voorzien in de vaststelling van wetgeving ter bestrijding van alle vormen van discriminatie, onder meer op grond van geslacht. Er is wetgeving tegen mensenhandel, en met name vrouwen- en kinderhandel, aangenomen uit hoofde van de artikelen 79 en 83 VWEU. Met het programma “Rechten, gelijkheid en burgerschap” worden onder andere maatregelen gefinancierd die bijdragen tot de uitbanning van geweld tegen vrouwen, uit hoofde van artikel 168 VWEU.

DOELSTELLINGEN

De EU is gegrondvest op een reeks waarden, waaronder gelijkheid, en bevordert daarom gelijkheid tussen vrouwen en mannen (artikel 2 en artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie). Deze doelstellingen zijn tevens verankerd in artikel 21 van het EU-Handvest van de grondrechten. Bovendien stelt artikel 8 VWEU de EU tot taak om ongelijkheden uit te bannen en de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen in al haar activiteiten (dit concept wordt ook wel “gendermainstreaming” genoemd). In verklaring nr. 19 gehecht aan de Slotakte van de intergouvernementele conferentie die het Verdrag van Lissabon heeft aangenomen, hebben de EU en de lidstaten toegezegd om “alle vormen van huiselijk geweld te bestrijden [...] om deze strafbare feiten te voorkomen en te bestraffen en om de slachtoffers te steunen en te beschermen”.

RESULTATEN

A. Belangrijkste wetgeving

De EU-wetgeving, die grotendeels is aangenomen via de gewone wetgevingsprocedure, omvat:

- [Richtlijn 79/7/EEG van de Raad](#) van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid;
- [Richtlijn 92/85/EEG van de Raad](#) van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie;
- [Richtlijn 97/81/EG van de Raad](#) van 15 december 1997 betreffende de door de Unice, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid;
- [Richtlijn 2000/43/EG van de Raad](#) van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (richtlijn rassengelijkheid), die discriminatie op grond van ras of etnische afstamming op een groot aantal gebieden verbiedt, waaronder werkgelegenheid, sociale bescherming en sociale voordelen, onderwijs en voor het publiek beschikbare goederen en diensten, zoals huisvesting;
- [Richtlijn 2000/78/EG van de Raad](#) van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep;
- [Richtlijn 2004/113/EG van de Raad](#) van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;
- [Richtlijn 2006/54/EG](#) van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep;
- [Richtlijn 2010/18/EU van de Raad](#) van 8 maart 2010 tot uitvoering van de door BUSINESSEUROPE, UEAPME, het CEEP en het EVV gesloten herziene raamovereenkomst en tot intrekking van Richtlijn 96/34/EG;
- [Richtlijn 2010/41/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad;
- [Richtlijn 2011/36/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad;
- [Richtlijn 2011/99/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende het Europees beschermingsbevel;

- [Richtlijn 2012/29/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad;
- [Richtlijn \(EU\) 2019/1158](#) van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad;
- [Richtlijn \(EU\) 2022/2381](#) van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake het verbeteren van het genderevenwicht bij bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen en daarmee samenhangende maatregelen;
- [Richtlijn \(EU\) 2023/970](#) van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen.

B. Voortgang via de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU)

Het HvJ-EU heeft een belangrijke rol gespeeld bij de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen. Enkele belangrijke arresten op dat gebied:

- [arrest van 8 april 1976, Defrenne II \(zaak 43/75\)](#): het HvJ-EU heeft het directe effect van gelijke beloning voor vrouwen en mannen erkend en heeft bepaald dat het beginsel niet alleen geldt voor overheidshandelingen, maar tevens van toepassing is op alle overeenkomsten die een collectieve regeling van arbeid in loondienst inhouden;
- [arrest van 13 mei 1986, Bilka/Weber von Hartz \(zaak C-170/84\)](#): het HvJ-EU heeft bepaald dat er in het geval van uitsluiting van deeltijdwerknemers van een bedrijfspensioenregeling sprake is van indirecte discriminatie en derhalve van een schending van het vroegere artikel 119 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap indien deze uitsluiting veel meer vrouwen dan mannen treft, tenzij kan worden aangetoond dat de uitsluiting is gebaseerd op factoren die objectief gerechtvaardigd zijn en die niets van doen hebben met discriminatie op grond van geslacht;
- [arrest van 17 mei 1990, Barber/Guardian Royal Exchange Assurance Group \(zaak C-262/88\)](#): het HvJ-EU heeft geoordeeld dat alle soorten bedrijfspensioenen een vorm van betaling in de zin van het vroegere artikel 119 zijn en dat het beginsel van gelijke behandeling daar dus op van toepassing is. Het HvJ-EU heeft bepaald dat mannen hun pensioenrechten of rechten op nabestaandenpensioen op dezelfde leeftijd moeten kunnen uitoefenen als hun vrouwelijke collega's;
- [arrest van 11 november 1997, Marschall/Land Nordrhein-Westfalen \(zaak C-409/95\)](#): het HvJ-EU heeft verklaard dat een nationale regeling die, indien minder vrouwen dan mannen in een sector werkzaam zijn, vereist dat de voorkeur wordt gegeven aan de bevordering van vrouwelijke kandidaten ("positieve discriminatie"), niet onverenigbaar is met de communautaire wetgeving, op voorwaarde dat de bevoordeling niet automatisch is en dat de mannelijke

kandidaten de garantie krijgen dat zij in overweging worden genomen en niet bij voorbaat van de sollicitatieprocedure worden uitgesloten;

- [arrest van 1 maart 2011, Test-Aankoop \(zaak C-236/09\)](#): het HvJ-EU heeft artikel 5, lid 2, van Richtlijn 2004/113/EG van de Raad nietig verklaard op grond van onverenigbaarheid met het beginsel van gelijke behandeling van vrouwen en mannen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten. Hetzelfde stelsel van actuariële berekening moet worden toegepast op vrouwen en mannen om de premies en uitkeringen voor verzekeringsdoeleinden te bepalen;
- [arrest van 31 mei 2018, Korwin-Mikke/Parlement \(zaken T-770/16 en T-352/17\)](#): het HvJ-EU heeft zich uitgesproken voor vernietiging van de sancties die het Parlement aan het Poolse extreemrechtse Parlements lid Janusz Korwin-Mikke had opgelegd;
- [arrest van 8 mei 2019, Violeta Villar Láiz \(zaak C-161/18\)](#): het HvJ-EU heeft geoordeeld dat de Spaanse wetgeving inzake de berekening van ouderdomspensioenen voor deeltijdwerkers in strijd is met het EU-recht indien wordt vastgesteld dat deze bijzonder nadelig is voor vrouwelijke werknemers;
- [arrest van 8 mei 2019, Praxair MRC \(zaak C-486/18\)](#): het HvJ-EU heeft verklaard dat de berekening van vergoedingen voor het ontslag en de overplaatsing van een werknemer met deeltijds ouderschapsverlof moet gebeuren op basis van het voltijds salaris. Tegenstrijdige nationale wetgeving leidt tot indirecte discriminatie op grond van geslacht;
- [arrest van 7 oktober 2019, Safeway \(zaak C-171/18\)](#): het HvJ-EU heeft zich uitgesproken over de gelijkstelling van ouderdomspensioenuitkeringen in het kader van een bedrijfspensioenregeling;
- [arrest van 18 september 2019, Ortiz Mesonero \(zaak C-366/18\)](#): een vader krijgt geen toestemming om in vaste ploegen te werken om beter voor zijn kinderen te kunnen zorgen. Het HvJ-EU heeft geoordeeld dat de richtlijnen hier niet van toepassing zijn en dat zij geen bepaling bevatten die de lidstaten verplicht om een werknemer in het kader van een verzoek om ouderschapsverlof het recht op een vaste werktijd toe te kennen wanneer het gebruikelijke werkrooster bestaat uit ploegenarbeid met variabele uren;
- [arrest van 20 juni 2019, Hakelbracht e.a. \(zaak C-404/18\)](#): het HvJ-EU heeft geoordeeld dat wanneer een persoon die beweert te worden gediscrimineerd op grond van geslacht een klacht indient, andere werknemers dan de persoon die op grond van geslacht wordt gediscrimineerd moeten worden beschermd, omdat zij door hun werkgever kunnen worden benadeeld wegens de steun die zij formeel of informeel aan het slachtoffer van de vermeende discriminatie hebben verleend;
- [arrest van 3 juni 2021, Tesco Stores \(zaak C-624/19\)](#): in het arrest heeft het HvJ-EU in de eerste plaats herinnerd aan zijn uitspraak in de zaak-Praxair MRC (zaak C-486/18), waarin het oordeelde dat het verbod op discriminatie tussen mannelijke en vrouwelijke werknemers ook van toepassing is op collectieve en individuele overeenkomsten ter regulering van de beloning, alsook aan zijn andere vaste rechtspraak op grond waarvan rechtbanken andere verschillen in

behandeling met betrekking tot beloning op grond van de litigieuze regel kunnen beoordelen. Het HvJ-EU heeft geconcludeerd dat artikel 157 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat het rechtstreekse horizontale werking heeft in gedingen tussen particulieren waarin het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor “gelijkwaardige arbeid” wordt geschonden;

- [advies 1/19 van het HvJ-EU van 6 oktober 2021](#) over de toetreding van de EU tot het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul). In het advies van het HvJ-EU worden de voorwaarden verduidelijkt voor toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul en de rechtsgrondslag daarvan.

C. Recente ontwikkelingen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de meest recente maatregelen van de EU op het gebied van gelijkheid van vrouwen en mannen.

Op 21 maart 2023 hebben de leden van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid in het kader van de gestructureerde dialoog tussen het Parlement en de Commissie een debat gehouden met Helena Dalli, commissaris voor Gelijkheid. Ze bespraken onderwerpen in verband met gendergelijkheid die onder de bevoegdheid van de commissaris vallen. Daarbij kwamen ook de wetgevingsinitiatieven aan bod die de Commissie onlangs had goedgekeurd of die nog moesten worden goedgekeurd.

Tijdens het tweede uur van de vergadering ging commissaris Dalli dieper in op het voorstel voor een richtlijn betreffende de versterking van de rol en de onafhankelijkheid van organen voor gelijke behandeling, die de Commissie in december 2022 had goedgekeurd.

Intussen heeft de Commissie op 12 april 2023 het [voortgangsverslag](#) inzake de uitvoering van de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020 - 2025 gepresenteerd. De Commissie heeft in het kader van deze strategie meer dan negentig maatregelen genomen, uiteenlopend van communicatiecampagnes tot de opname van gelijkheid van lhbtqi'ers in wetgeving en specifieke fondsen. Daarnaast wordt in het verslag de recente inbreukprocedure tegen Hongarije wegens de “anti-lhbt-propagandawet” vermeld, die in 2021 is goedgekeurd. Die wet verbiedt de “promotie” van homoseksualiteit en transidentiteit bij minderjarigen.

Commissaris Dalli wees op drie wetgevingsvoorstellen die cruciaal zijn voor de verdediging van de rechten van lhbtqi'ers in de EU:

- het eerste omvat de invoering van bindende normen voor organen voor gelijke behandeling en de uitbreiding van hun mandaat tot discriminatie vanwege seksuele gerichtheid, in het bijzonder op het gebied van werkgelegenheid;
- het tweede verplicht de lidstaten te streven naar de unanimiteit die nodig is om de lijst van EU-misdrijven uit te breiden met haatpropaganda en haatmisdrijven (artikel 83 VWEU). Dit zou de Commissie in staat stellen wetgeving voor te stellen waarmee onder meer misdrijven op grond van de seksuele gerichtheid van het slachtoffer strafbaar kunnen worden gesteld;

- het derde wetgevingsvoorstel is een Europees ouderschapscertificaat. Commissaris Dalli beklemtoonde dat het belangrijk is om dat mogelijk te maken. De erkenning van ouderschap is met name van belang voor gezinnen waarvan de ouders hetzelfde geslacht hebben. Een voorbeeld is het geval van “baby Sara”, dat uitgebreide media-aandacht heeft gekregen. Het ging erom dat de Bulgaarse autoriteiten weigerden het kind een geboorteakte te geven, aangezien Bulgarije, in tegenstelling tot Spanje (de woonplaats van Sara), het ouderschap van de twee moeders niet erkent. In 2021 oordeelde het HvJ-EU dat Bulgarije het kind een paspoort moet geven.

Het Verdrag van Istanbul

Het Verdrag van Istanbul is het eerste instrument in Europa waarmee wettelijk bindende normen kunnen worden vastgelegd die specifiek bedoeld zijn om gendergeweld te voorkomen, de slachtoffers van geweld te beschermen en de daders te bestraffen. Na de ondertekening van het Verdrag door de EU in juni 2017 is de goedkeuring van het Parlement nog vereist opdat de EU kan toetreden.

Op 21 februari 2023 verzocht de Raad het Parlement om toestemming om de twee besluiten inzake de ratificering van het Verdrag goed te keuren (voor meer informatie, zie verder).

Organen voor gelijke behandeling

Op 8 december 2022 presenteerde de Commissie een [voorstel voor een richtlijn betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling](#).

Hierin wordt een reeks bindende regels voorgesteld om de rol en onafhankelijkheid van deze organen te versterken. Het doel van het voorstel is om normen vast te stellen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid en gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

Richtlijn beloningstransparantie

Het [voorstel van de Commissie voor een richtlijn inzake beloningstransparantie](#), dat op 4 maart 2021 werd goedgekeurd, bevat maatregelen die ervoor moeten zorgen dat vrouwen en mannen in de EU gelijke beloning voor gelijk werk krijgen.

Op 30 maart 2023 keurde het Parlement de richtlijn beloningstransparantie goed. De nieuwe regels zullen voor meer transparantie en doeltreffende handhaving zorgen van het beginsel van gelijke beloning van vrouwen en mannen en de toegang tot de rechter voor slachtoffers van loondiscriminatie vergemakkelijken.

Vacatures en functiebenamingen zullen genderneutraal moeten zijn en aanwervingsprocedures zullen op niet-discriminerende wijze moeten worden gevoerd.

De richtlijn bepaalt onder meer dat als uit de beloningsrapportage blijkt dat er een loonverschil tussen mannen en vrouwen van minstens 5 % bestaat, werkgevers samen met hun werknemersvertegenwoordigers een gezamenlijke loonbeoordeling moeten uitvoeren. De lidstaten zullen doeltreffende, evenredige en afschrikkende

sancties moeten invoeren, zoals boetes, voor werkgevers die deze regels overtreden. Werknemers die schade hebben ondervonden van een overtreding zullen het recht hebben om compensatie te verzoeken. Ook intersectionele discriminatie en de rechten van non-binaire personen vallen, voor het eerst, onder de nieuwe regels.

HET MEERJARIG FINANCIËEL KADER 2021-2027 VAN DE EU

Nadat het Parlement zijn goedkeuring had gegeven, heeft de Raad op 17 december 2020 de verordening tot bepaling van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 van de EU aangenomen. Met het nieuwe [MFK](#) wordt in de EU-begroting meer prioriteit gegeven aan gendermainstreaming.

Samen met NextGenerationEU, het herstelinstrument dat goed is voor 750 miljard EUR, zal het MFK de EU in staat stellen om de komende jaren een nooit gezien bedrag van 1,8 biljoen EUR aan financiering te bieden om het herstel na de COVID-19-pandemie en de langetermijnprioriteiten van de EU op verschillende gebieden te ondersteunen. De meerjarenbegroting is gesplitst over zeven rubrieken. Ze zal de volgende zeven jaar het kader bieden voor de financiering van bijna veertig EU-uitgavenprogramma's. In NextGenerationEU wordt ook bijzondere aandacht besteed aan gendergelijkheid. Zo moet met name in de nationale herstel- en veerkrachtplannen worden uiteengezet hoe de door de herstel- en veerkrachtfaciliteit gefinancierde investeringen en hervormingen naar verwachting zullen bijdragen tot de bevordering van gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen.

In april 2021 hebben de Raad en het Parlement twee programma's aangenomen die, binnen het MFK voor 2021-2027, het EU-Fonds voor justitie, rechten en waarden vormen. Deze programma's moeten justitie, rechten en de EU-waarden verder bevorderen, versterken en beschermen. Het programma Burgers, gelijkheid, rechten en waarden (CERV) 2021 - 2027 heeft specifiek betrekking op de toewijzing van middelen aan maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid en de bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes in de EU. Het CERV-programma heeft een totale begroting van maximaal 1,55 miljard EUR (een begroting van 641,7 miljoen EUR, plus een extra toewijzing van maximaal 912 miljoen EUR). Voor het programma Justitie is 305 miljoen EUR uitgetrokken in de begroting.

TOETREDING VAN DE EU TOT HET VERDRAG VAN ISTANBUL

Het Verdrag van Istanbul, dat in 2014 in werking is getreden, is het eerste juridisch bindende internationale instrument om geweld tegen vrouwen en meisjes te voorkomen en te bestrijden op internationaal niveau. Hierin is een alomvattend kader van juridische en beleidsmaatregelen vastgesteld om dergelijk geweld te voorkomen, de slachtoffers te ondersteunen en de daders te bestraffen.

De Raad heeft besloten dat het ontwerpbesluit over de ondertekening van het Verdrag in twee besluiten moet worden opgesplitst, waarvan het ene betrekking heeft op justitiële samenwerking in strafzaken en het andere op asiel en het beginsel van niet-uitzetting. Deze twee besluiten van de Raad werden in mei 2017 vastgesteld. Daarna heeft de commissaris voor Justitie, Consumentenzaken en Gendergelijkheid op 13 juni 2017 het Verdrag van Istanbul namens de EU ondertekend.

De ondertekening is de eerste stap in de procedure voor de toetreding van de EU tot het Verdrag. Nu moeten nog besluiten van de Raad worden vastgesteld om de procedure af te ronden. In de Raad worden wetgevingsvoorstellen op dit gebied besproken in de Werkgroep grondrechten, burgerrechten en vrij verkeer van personen. Tijdens de beraadslagingen heeft de groep vooral aandacht besteed aan een gedragscode over hoe de EU en haar lidstaten zullen samenwerken om het Verdrag uit te voeren.

In zijn resolutie van 4 april 2019 heeft het Parlement het HvJ-EU om advies verzocht over de verenigbaarheid van de voorstellen inzake de toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul met de Verdragen en over de procedure voor die toetreding. Het HvJ-EU heeft geoordeeld dat de Verdragen er niet aan in de weg staan dat de Raad het besluit over de sluiting van het Verdrag van Istanbul door de Unie pas vaststelt nadat de lidstaten een “gemeenschappelijk akkoord” hebben bereikt. Het HvJ-EU heeft ook geconcludeerd dat de handeling tot sluiting van dat verdrag in twee afzonderlijke besluiten kan worden gesplitst wanneer de objectieve noodzaak daartoe vaststaat.

Op 21 februari 2023 heeft de Raad besloten door te gaan met zijn verzoek aan het Parlement om toestemming voor de toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul. De Raad heeft het Parlement verzocht zijn goedkeuring te hechten aan de volgende twee ontwerpbesluiten van de Raad inzake de conclusie van het bovengenoemde Verdrag:

1. [Besluit van de Raad](#) over de sluiting, namens de Europese Unie, van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, met betrekking tot de instellingen en het openbaar bestuur van de Unie;
2. [Besluit van de Raad](#) over de sluiting, namens de Europese Unie, van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met justitiële samenwerking in strafzaken en met betrekking tot gendergerelateerd asiel en non-refoulement.

DE RECENTSTE MAATREGELEN VAN HET PARLEMENT EN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

Wetgevingsverslagen

In juli 2023 is het Parlement een gemeenschappelijk standpunt overeengekomen over een [verslag](#) van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid (FEMM) en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE) over het [voorstel](#) voor een [richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld](#). Het gemeenschappelijk standpunt van het Parlement omvatte een definitie van verkrachting waarbij het al dan niet geven van toestemming de basis vormt, strengere regels inzake cybergeweld en betere ondersteuning van slachtoffers. De Raad ging echter over tot een [juridische strijd](#) over bevoegdheden, waardoor alle pogingen om overeenstemming over de richtlijn te bereiken, vertraging opliepen. Op 23 november 2023 hebben de leden van het Europees Parlement in een [debat](#) ter gelegenheid van de [Internationale Dag voor de Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen](#) er met klem bij

de lidstaten op aangedrongen met het Parlement samen te werken om tot een akkoord te komen over solide regels ter bestrijding van geweld tegen vrouwen, met inbegrip van een [definitie van verkrachting waarbij het ontbreken van toestemming de basis vormt](#).

De commissie FEMM heeft ook een [verslag](#) gepubliceerd over het [voorstel](#) voor een [richtlijn](#) tot wijziging van de [richtlijn inzake de bestrijding van mensenhandel](#) met als doel de EU-regels voor de voorkoming en bestrijding van mensenhandel aan te scherpen en slachtoffers ervan beter te beschermen. Het verslag heeft tot doel slachtoffers beter te ondersteunen en te beschermen.

De commissie FEMM heeft verder een [verslag](#) gepubliceerd over het [voorstel](#) voor een [richtlijn ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen](#) voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingmechanismen. Daarnaast heeft de commissie een [verslag](#) gepubliceerd over het [voorstel](#) voor een [richtlijn betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling](#) op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep. In beide verslagen wordt benadrukt dat er een intersectioneel perspectief nodig is om de verschillende vormen van discriminatie aan te pakken.

Niet-wetgevingsverslagen

Onder de niet-wetgevingsverslagen vallen verslagen over gendermainstreaming in het Europees Parlement ([jaarverslag 2020](#)), over [armoede onder vrouwen in Europa](#), over het [EU-genderactieplan III](#), over [gemeenschappelijke Europese maatregelen op het gebied van zorg](#), over [Europees vervoer dat voldoet aan de behoeften van vrouwen](#), over [seksuele intimidatie in de EU en de evaluatie van MeToo](#), over het verwezenlijken van [economische onafhankelijkheid van vrouwen](#) via ondernemerschap en zelfstandige arbeid, over de [regulering van prostitutie in de EU](#) en over [intersectionele discriminatie in de EU](#).

Wetgevingsadviezen

De commissie FEMM heeft [advies](#) gegeven aan de commissie LIBE over het voorstel voor een [richtlijn](#) tot wijziging van Verordening (EU) nr. [537/2014](#), Richtlijn [2004/109/EG](#), Richtlijn [2006/43/EG](#) en Richtlijn [2013/34/EU](#), met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen. De commissie benadrukte dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat sociale duurzaamheid en gendergelijkheid op adequate wijze in de richtlijn worden opgenomen.

De commissie FEMM heeft [advies](#) uitgebracht aan de Commissie industrie, onderzoek en energie over het voorstel voor een [richtlijn betreffende energie-efficiëntie](#) en benadrukte dat rekening moet worden gehouden met de ongelijke en gendergerelateerde gevolgen van klimaatverandering en klimaatgerelateerd beleid.

De commissie FEMM heeft [advies](#) gegeven aan de commissie LIBE over het [voorstel](#) voor een [verordening tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen](#). De rapporteur benadrukte dat seksueel misbruik van kinderen voor een groot deel een uiting is van gendergerelateerd geweld. Derhalve moet bij de bestrijding van de online-aspecten van deze misdaad rekening worden gehouden met genderspecifieke benaderingen. De rapporteur stelde

bewustmakingscampagnes voor die specifiek op leeftijd en gender zijn afgestemd. Ze benadrukte ook de noodzaak om gespecialiseerde respons en ondersteuning te bieden aan slachtoffers en overlevenden door middel van een geïntegreerd genderperspectief. Daarnaast wilde de rapporteur de algemene gegevensverzameling uitgesplitst naar leeftijd en gender versterken, en op het gebied van onderzoek en statistieken stelde ze een nauwe samenwerking voor tussen het EU-centrum ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen en het Europees Instituut voor gendergelijkheid.

De commissie FEMM heeft [advies](#) uitgebracht aan de Commissie juridische zaken over het [voorstel](#) voor een [verordening van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning van beslissingen en de aanvaarding van authentieke akten inzake afstamming en betreffende de invoering van een Europese akte van afstamming](#). Daarin benadrukte de commissie FEMM dat de verordening moet worden toegepast ongeacht de aard of het type gezin en dat het begrip “openbare orde” restrictief moet worden uitgelegd wanneer het moet dienen als rechtvaardiging voor een afwijking van een fundamentele vrijheid.

De commissie FEMM heeft aan de commissie LIBE [advies](#) uitgebracht over de [uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven](#). De commissie maakt zich vooral zorgen over de prevalentie van haat- en gendergerelateerd geweld, wat ze ziet als een belemmering voor om echte gendergelijkheid in de EU te bereiken. Gendergerelateerde haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven treffen vrouwen, meisjes en de lhbtq+-gemeenschap onevenredig zwaar en verergeren de maatschappelijke genderongelijkheid. In het advies wordt erop gewezen dat een uniforme EU-respons noodzakelijk is om haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven tegen te gaan, waarbij wordt benadrukt dat er behoefte is aan duidelijke definities, solide wetgeving, betere gegevensverzameling en strategieën om online- en offline geweld aan te pakken.

Niet-wetgevingsadviezen

Naast meerdere adviezen op het gebied van begrotingszaken heeft de commissie FEMM ook advies uitgebracht op vele andere gebieden:

- [advies](#) inzake de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2022;
- [advies](#) inzake een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU: naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040;
- [advies](#) inzake de EU-strategie voor duurzaam en circulair textiel;
- [advies](#) aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken inzake het verminderen van ongelijkheid en het bevorderen van sociale integratie in tijden van crisis voor kinderen en de gezinnen waarin zij leven;
- [advies](#) aan de Commissie buitenlandse zaken inzake mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake – jaarverslag 2023.

Werkbezoeken

Sinds begin 2022 heeft de commissie FEMM acht werkbezoeken georganiseerd. Voor zes daarvan is een verslag beschikbaar. Van 14 t/m 25 maart 2022 heeft FEMM EP-leden op virtueel bezoek aan de 66e zitting van de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw in New York (VS) gestuurd ([verslag van het bezoek](#), 30.5.2022). Van 23 t/m 25 mei 2022 werd er een delegatie naar Den Haag (Nederland) gestuurd ([verslag van het bezoek](#), 20.6.2022). Van 20 t/m 22 september 2022 heeft een delegatie een bezoek aan Ethiopië gebracht ([verslag van het bezoek](#), 21.4.2023). In november 2022 zijn de EP-leden in Warschau (Polen) op werkbezoek gegaan om bijeenkomsten te houden over vrouwenrechten en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten ([verslag van het bezoek](#), 16.11.2022).

Van 6 t/m 10 maart 2023 heeft FEMM EP-leden naar New York en Washington gestuurd om deel te nemen aan de 67e zitting van de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw ([verslag van het bezoek](#) (Engels), 22.5.2023). Van 15 t/m 17 mei 2023 werd er een delegatie naar Kopenhagen (Denemarken) gestuurd om te spreken over “vrouwelijk ondernemerschap en om bijeenkomsten te houden met vertegenwoordigers van de publieke en particuliere sector en ngo’s” ([verslag van het bezoek](#), 12.9.2023).

Martina Schonard
12/2023

